

A meteorológiai jelenségek változása és az erdészeti gyakorlat alkalmazkodása

Az utóbbi 20-30 évben tapasztalható szokatlan intenzitású és gyakoriságú meteorológiai jelenségek kihatással vannak a teljes élő környezetünkre, melynek fontos elemei az erdők. Nyíregyházán 2000-2016. között, Fehérgyarmaton 1970-2014. között mért adatok segítségével próbálunk képet alkotni a jelenlegi helyzetről. Szembetűnő a csapadék eloszlásának változása, amely eltolódást mutat az évszakok között. Az őszi és téli időszakokban összesen 50-70 mm-rel nőtt a csapadék mennyisége, míg tavasszal és főleg nyáron összesen 50-100 mm-rel csökkent. Az éves csapadék mennyisége Nyíregyházán 20 mm csökkenést, Fehérgyarmaton 20 mm növekedést mutat. E mellett a léghőmérséklet növekedése figyelhető meg. A szélsőségek rendszeres megjelenése és károsító hatásai napjainkban részévé vált az állandó kockázati elemeknek, gondoljunk csak a 2005. és a 2010. években bekövetkezett nagy kiterjedésű viharokra, amelyek jelentős károkat okoztak a Délnyírségben. De rendszeresen tapasztalhatjuk a nyári aszályok és a megnövekedett hőségnapok vegetációt sújtó hatásait.

Szaktudásunk nehézsége, és egyben szépsége a több évtizedre, esetenként évszázadra történő tervezés, ami rohanó világunkban egyre szokatlanabb, és a klimatikus változásokat figyelembe véve egyre bonyolultabb feladat. Fontos alapelvek, hogy a minimum feltételekre kell tervezni. Az erdészeti gyakorlatban fi-

gyelemmel kell kísérni az egyes fajok viselkedését a változó körülményekhez, hogy megalapozott hosszú távú döntéseket tudjunk hozni. Elengedhetetlen az őszi és téli jelentkező csapadéktöbblet talajban történő tárolása, ami a jó minőségű és időben elvégzett talaj-előkészítéssel érhető el. Vegetációs időben a csapadék mennyiségéhez és intenzitásához kell igazítani az ápolások módját és idejét. Elsődleges cél a víz biztosítása a csemeték életben maradásához és fejlődéséhez.

A **NYÍRERDŐ Zrt. Debreceni Erdészete** is ezt az utat járja. A kezelésében lévő terület 87%-a Debrecen közigazgatási területén található, az Erdős pusztáktól a Nagyerdőig.

Az erdészeti tájak közül a Nyírség tekinthető dominánsnak, melyet egykor csaknem zárt erdőtakaró borított, ahol a homoki tölgyesek meghatározó szerepet kaptak. A természetes erdők nagyobb hányada mára eltűnt, szántóvá, gyümölcsössé, helyenként száraz gyeppé alakították. A természetközeli erdők maradványai csekély területet borítanak, jelentős viszont a kultúrállományok (elsősorban az akácosok, erdei fenyvesek és nemes nyarasok) aránya.

Kétségtelen tény, hogy az utolsó évszázad alatt a Nyírség vízháztartása igen nagymérvű változáson ment át. A Tisza és mellékfolyóinak szabályozása, majd

a belvizek lecsapolása, valamint Debrecen környékén a lakosság ivó- és ipari víznyerése a talajvízszintet leszállította. A Debreceni Nagyerdő a lakosság által leginkább igénybe vett erdőterület, ahol az erdőgazdálkodásnak figyelembe kell vennie a városlakók erdőkkel szemben támasztott igényeit is. A talajok és a termőhely szárazabbá válása az őshonos állományok számára kedvezőtlennek bizonyul.

Az erdők felújítása zömében véghasználatot követő erdőszítéssel történik. Védett területeken tuskózás nélküli, illetve sűrű hagyásfás természetközeli felújítási technológiát is alkalmaznak. A Debreceni Nagyerdőben – a kedvezőbb termőhelynek köszönhetően – jobb, az Erdős pusztákon gyengébb eredménnyel.

Alföldi környezetben a természetközeli gazdálkodás a vízhiány miatt nehezen kivitelezhető, sok kudarcot hordoz magában. Ezt mutatja, hogy a Debreceni Nagyerdőben a 2010. évben 7 erdőrészt, 17 db természetes lék erdőszítést végeztek el kocsányos tölgygel. A sikeresség érdekében szükségessé vált szárazságtűrő, őshonos fajokkal elvégezni a pótlási munkákat. A jelenség azt mutatja, hogy a síkvidékek tölgyesei a változó viszonyokhoz igazodva, kisebb-nagyobb mértékben átalakulnak, és a természetes elegyfa-fajaik arányának változásával lesznek képesek tolerálni a környezeti változásokat.

Magánerdőkért Egyesület (MERD)

NYÍRERDŐ Zrt.

Az Östermelő – Gazdálkodók Lapja 2017/4. számában részletesebb összefoglalóban olvashatnak agroerdészeti, magán erdőgazdálkodási, erdőhasználati, gépesítési és még sok más tudnivalóról.

Szerk.